

SELSKAPSRETT

Generelt

Som selskap vil man møte på selskapsrettslige problemstillinger i hele livsløpet til selskapet. Sentral lovgivning rundt selskaper omhandler spesielt hvordan selskaper stiftes, hvordan de skal drives og hva som skjer hvis de må nedlegges. Noen av de sentrale lovene innenfor disse fagfeltene er aksjeloven, selskapsloven, firmaloven, konkursloven og dekningsloven m.v.

Ulike selskapsformer – hva er forskjellen?

Hvilken selskapsform som bør velges må vurderes konkret i det enkelte tilfelle, bl.a. utfra hva slags virksomhet som skal drives, hva som er av potensial i virksomheten, om man skal drive alene eller sammen med andre og hva slags risiko det er i det som bedrives.

Et greit utgangspunkt er at hvis man skal drive en enkel virksomhet for seg selv ved f.eks. selge enkle tjenester eller enkle varer, så kan såkalt ansvarlig selskap eller enkeltmannsforetak være å foretrekke. Da har man en formell registrering i Foretaksregisteret, et foretaksnavn og en god plattform for å drive næring. Eier har likevel da fullt personlig ansvar for selskapets forpliktelser, slik at hvis man her skulle pådra seg et ansvar, f.eks. hvis en vare påfører noen en skade som kreves erstattet eller gå konkurs, så vil man også ha et personlig ansvar for å dekke tap. En kreditor eller en skadelidt kan dermed ta utlegg i f.eks. din bolig for å få dekket sitt krav.

Har man en plan om å drive noe større, dvs. at man kanskje ønsker å drive sammen med flere, at det blir et økonomisk utkomme som blir mer enn til ens egen lønn og et behov for å skille virksomheten fra sin egen økonomi, så er aksjeselskap normalt sett å foretrekke.

Det sentrale ved et aksjeselskap er nettopp at man er eier gjennom å eie aksjer, og som en følge av dette ikke har noe ansvar for selve virksomheten utover å være eier, ansvaret er begrenset til aksjeinnskuddet.

For å stimulere til etablering av aksjeselskaper har også myndighetene gjennom en rekke endringer de siste årene

gjort det enklere og rimeligere å stifte et aksjeselskap, bl.a. ved at kravet til aksjekapital nå er kr. 30.000, at det holder med ett styremedlem, at man ikke lenger alltid må ha revisor osv.

Enkelte har også registrert såkalt NUF, norskregistrert avdeling utenlandsk foretak, som da er langt rimeligere å etablere og man slipper kr 30 000 i aksjeinnskudd og revisor. Mange kunder og ikke minst banker vil likevel være skeptiske til NUF, og man må da veie dette opp i mot fordelene.

Å etablere et selskap for den virksomheten du ønsker å starte er alltid en god ide, da det uansett selskapsform har en større profesjonalitet å drive en næringsvirksomhet gjennom et selskap. Hvilken selskapsform du vil drive må du selv vurdere utfra informasjonen du ser overfor, ditt tilfelle og i samråd med enten banken eller rådgivere. Det er også viktig å vite at om man starter med et personlig selskap, er det mulig å senere gjøre om dette til et aksjeselskap.

Stifte et selskap – hva gjør jeg?

Etter at du har bestemt deg for hvilken selskapsform du vil ha for din virksomhet må selskapet stiftes slik at det blir registrert i Foretaksregisteret, som har ansvaret for registrering av alle foretak som driver i Norge. Dette er også en plikt!

Enkeltpersonforetak må også registreres dersom du

- driver handel med varer som er innkjøpt for videre salg
- driver et betalingsforetak
- har flere enn fem ansatte i stilling hvor de jobber mer enn 20 timer per uke, eller skal foreta pant i varelager, motorvogner og annet der det kreves at pantsetter er næringsdrivende

Selv om selskapet ikke må registreres, kan du likevel velge å gjøre det hvis du ønsker. Registrering vil gi foretaket en firmaattest. Registreringen medfører gebyr.

Alle aksjeselskaper skal registreres innen tre måneder fra stiftelsesdokumentet er signert.

Registrering av selskap har blitt mye enklere de siste årene, både ved at reglene rundt registrering har blitt forenklet, men kanskje spesielt fordi nå kan gjøres elektronisk. Har man derfor en PC eller lignende samt BankID eller annen godkjent elektronisk signatur, kan man i dag på en rask og enkel måte registrere foretaket i Foretaksregistret.

Gå inn på www.brreg.no hvor det både finnes masse informasjon og veiledere rundt type virksomhet og kravene til disse, samt link for direkte registrering av ditt selskap.

Bør jeg etablere et holdingselskap?

Har du et aksjeselskap som skal vokse og potensielt gi store overskudd kan det være lurt å etablere et holdingselskap, altså et selskap som eier aksjeselskapet ditt, slik at eventuelle overskudd kan tas til holdingselskapet uten full beskatning, fremfor til eier personlig som medfører full skatt. Da kan det gjøres nye investeringer fra holdingselskapet igjen. Dessuten vil et holdingselskap også kunne gi lavere risiko for deg.

Det er riktignok flere vurderinger som må gjøres før du eventuelt etablerer et holdingselskap, og det er stor forskjell på om det gjøres ved oppstart eller om det er et eksisterende selskap som skal endres til en holdingselskap-struktur. Våre bankrådgivere og vår samarbeidspartner, Advokatfirmaet Legalis AS, hjelper deg gjerne med vurderingene rundt dette. Som kunde hos oss har du reduserte priser hos Legalis.

Hva trenger jeg i banken?

Generelt anbefaler vi at også små bedrifter oppretter et eget kundeforhold for bedriften og at det økonomiske administreres i nettbank bedrift og mobilbank bedrift - adskilt fra det private. Dette gir bedre oversikt og orden.

Noen produkter er lovpålagte dersom man har ansatte

Skattetrekkkonto

Alle bedrifter som betaler lønn eller pensjon til ansatte, må ha skattetrekkkonto. Kontoen brukes til å sette av penger til skatt som skal betales til skattemyndighetene.

Yrkesskadeforsikring

Alle bedrifter som har ansatte er lovpålagt å ha yrkesskadeforsikring. Yrkesskadeforsikringen dekker tap, utgifter og erstatning i forbindelse med sykdom eller skade i arbeidssammenheng.

Pensjon

De fleste bedrifter med ansatte er lovpålagt å spare til pensjon for sine ansatte. Dette kalles obligatorisk tjenestepensjon, eller OTP. Det finnes tre typer pensjon; innskudd-, hybrid- og ytelsespensjon.

Produkter som gjør hverdagen enkel og trygg

Vi tilbyr et bredt spekter av produkt og tjenester som kan gjøre hverdagen enklere og tryggere for bedriften din - alt fra regnskap til betaling, fakturering og forsikring av bedriften og ansatte.

Banken som sparringspartner

I SpareBank 1 får du en bank som kjenner det lokale markedet og en rådgiver og sparringspartner for både de små og store avgjørelsene.

Start gjerne med å ta en titt på nettsiden vår (www.sparebank1.no/bedrift). Her finner du god veiledning for å starte bedrift, hva bedriften kan ha behov for og du kan enkelt opprette kundeforhold og bestille produkt og tjenester.

Sammen finner vi løsninger tilpasset din bedrifts behov

Finansiering av selskapet – hva må jeg tenke på?

De fleste selskaper, uansett organisasjonsform, har behov for en innledende finansiering. Det er gjerne forbundet med en del kostnader å starte en virksomhet, enten det er å få hjelp til innledende forretningsutvikling, leie lokaler, kjøpe de første varene for videresalg eller maskiner som er nødvendig for å drive virksomheten.

Det er mange ulike måter å finansiere en virksomhet og ikke noe klart svar på hva som er best eller hva som passer for akkurat deg. Det sentrale er likevel å forsøke og holde kostnadene nede inntil man kanskje har et litt klarere bilde av om virksomheten vil kunne klare seg selv etter hvert. De fleste starter derfor gjerne med litt oppsparte midler, som gjerne brukes til å stifte selskapet (evt. aksjekapital), PC til bruk i virksomheten og annet nødvendig for å komme i gang.

Hvis man først kommer over denne kneika og faktisk ser at det er etterspørsel etter det som virksomheten tilbyr, og derav også potensial om at det kan skapes et økonomisk overskudd, da kan det være essensielt at man får ytterligere finansiering for å ikke miste den muligheten er tilstede. Noen vil her låne av familie og venner, noen vil låne i banken og noen vil også forsøke å hente inn kapital til virksomheten ved å selge aksjer eller foreta en såkalt emisjon (ved at aksjekapitalen utvides). I alle slike tilfeller må man vurdere behovet for kapital, og størrelsen på kapitaltilskuddet, opp mot risiko og ønske om å beholde mest mulig eierskap selv.

Tilbud om å sitte i styre – hva gjør jeg?

Styret har en svært viktig rolle i et selskap, både i forhold til å passe på den daglige driften som utøves, men også som eiernes representant i styringen av selskapet. Av samme grunner har også et styremedlem et ansvar for å skjøtte sitt verv på en god måte.

Ikke sjelden blir man forespurt om å påta seg et styreverv. Dette kan være av kjente som har behov for eller ønsker å få flere til å bidra i sin virksomhet, eller det kan være forespørsler begrunnet i at man har en spesiell kompetanse, erfaring el. Det er selvfølgelig alltid bra å bidra som styremedlem i en bedrift, som igjen kan skape arbeidsplasser, betale skatt og skape overskudd for eierne. Man skal likevel ikke påta seg styreverv for å være snill og man skal vite at det både følger forpliktelser og ansvar med å ha et styreverv.

Mer enn før vil f.eks. kreditorer som lider et tap ved konkurs forsøke å dekke sitt tap ved å for eksempel fremme et krav mot selskapets styremedlemmer hvis de mener at disse uaktsomt har bidratt til en konkurs. Derfor må man være klar over at et styreverv også stiller strenge krav til oppfølging av selskapets økonomi, daglige drift, lovpålagte plikter som innlevering av regnskap m.v., og hvis ikke dette blir fulgt kan det få konsekvenser i form av bøter, ansvar m.v.

Vår anbefaling er at det å påta seg et styreverv er positivt, men det må kun gjøres hvis man har tid til å bidra og også har noe erfaring og kunnskap med slikt arbeid. Det anbefales alltid at man tegner en forsikring for styreansvar i så fall.

BEGREPER

Aksjeselskap: Med aksjeselskap forstås ethvert selskap hvor ikke noen av deltakerne har personlig ansvar for selskapets forpliktelser, altså slik at aksjonæren som eier aksjer i selskapet ikke blir ansvarlig for aksjeselskapets forpliktelser med mindre noe annet er avtalt eller fremgår av annen lovgivning (f.eks. garanti for gjeld eller styreansvar).

Ansvarlig selskap: Næringsvirksomhet som utøves for to eller flere ansvarlige deltakeres felles regning og risiko, og minst en av deltakerne har et ubegrenset, personlig ansvar for virksomhetens samlede forpliktelser.

Daglig leder: Daglig leder (administrerende direktør / CEO) er vedkommende som står for den daglige driften i et selskap og som rapporterer til styret.

Firma: Firma betyr egentlig «navn», og i forbindelse med selskaper innebærer dette retten til å ha et foretaksnavn for den virksomheten som drives. Regler om dette finnes i Foretaksnavneloven («Firmaloven»).

NUF: Norskregistrert avdeling utenlandsk foretak, det registreres et foretak i utlandet (f.eks. England) og registreres en norsk avdeling av dette, trenger ikke kr 30 000 i aksjekapital.

Generalforsamling: Dette er det øverste organet i et aksjeselskap hvor eierne (aksjonærene) utøver sine eierrettigheter ved å ha en rett til å stemme med sine aksjer. (Tilsvarende Selskapsmøte for andre type selskaper)

Stiftelse: Det møte hvor deltakerne i et selskap i fellesskap beslutter at et selskap skal etableres og medregnet dette i en protokoll (stiftelsesdokument) som sendes til Foretaksregisteret i Brønnøysund for registrering.

Styret: Styret i et selskap har det overordnede ansvaret for å sikre at virksomheten drives i medhold av gjeldende regelverk, samt sikre aksjonærenes interesser. I dette ligger også å påse at selskapets daglig leder utfører sine oppgaver.

Styreansvar

Hvis et styremedlem i egenskap av å være styremedlem utviser forsett eller uaktsomhet, og på den måten påfører en annen et tap, kan vedkommende styremedlem bli holdt ansvarlig for dette.